

إعداد خطيب ماهر

A Könyörületes és Irgalmas Allah Nevében

A teljes hála és dicsőítés csak Allahot illeti, Neki adunk hálát; csak Tőle kérünk segítséget és Tőle kérjük a bűnök bocsánatát. Allah oltalmába menekülünk a lelkünk és saját magunk rossz tettei elől és tetteink gonosz rosszasa elöl. Akit Allah az Igaz Útra vezérel, azt senki sem tudja tévelygésbe vinni; és akit tévelygésbe visz, annak nincs útmutató vezetője. Tanúságot teszek arról, hogy: Nincs más jogosan szolgálható és imádható isten csak Allah; Ő az igaz Isten Akinek nincs társa! És tanúságot teszek arról, hogy: Muhammad az Ő szolgálója és Küldötte. Allah áldja meg őt, háznépét, a Társait és azokat, akik kiváló és példamutató módon követik őket, és adjon nekik örök üdvösséget!

Ami ezután következik: mivel az embereknek folyamatos szükségük van mindarra, ami ügyeiket rendbe teszi és rendezi, a Šarīʿa (Saríá - az Iszlámnak, a Koránon és a Szunnán alapuló vallásjogi törvénykezése) mindazzal rendelkezett, ami ezt megvalósítja; ide tartozik többek között a pénteki khutba, és ennél fogva a pénteki vallási beszédet tartó igen nagy felelősséget visel; és éppen ezért buzgólkodtunk egy, a következő címet viselő könyv elkészítésén: (al-Mukhtaszár al-mufidu li-l-mu'adhdhin wa-l-imám wa-l-khaṭīb wa ahkám al-

maszádzsid)¹, és több nyelvre is lefordítottuk. A mű számos témát ölel fel, többek között:

A Pénteki Ima és annak fogalma, ideje, és a vallásjogilag kötelezett személyre vonatkozó néhány előírása, valamint a Pénteki khutba vallási megítélése, feltételei, pillérei, szunnái és fordítása, továbbá a szónokban megkívánt tudományos és erkölcsi tulajdonságok, a khutba és a szónok illemei, annak célja és célkitűzései, valamint elkészítésének módja.

Mivel a téma rendkívüli fontossággal bír, ez a második Értekezés az (Egy képzett szónok felkészítése) címmel jött létre, a korábbi könyv bővítéseként és kiegészítéseként.

Kérjük Allahot, hogy tegye munkánkat jóvá és kizárólag az Ő Orcáját (Elégedettségét) keresővé, és tegye azt áldottá. Ám, Allah a dolgok legjobb tudója! És Allah áldja meg és adjon örök üdvösséget a mi Prófétánknak, Muhammad-nak.

(A khutba fontossága)

A pénteki szószék (minbar): az emberek befolyásolásának egyik leghatalmasabb – sőt, a leghatalmasabb – eszköze, ha jól hasznosítják, ahol a vallási beszédet tartó (khatíb) hetente egyszer szól az emberekhez éveken át, legyen azok száma kevés vagy sok, akik pedig megnyitották előtte elméjüket és kitárták előtte szívüket, így nem vonja

¹ - <https://islamcontent.com/ar/single-content/74839>.

el figyelmüket róla semmi, még a kavicsok érintése sem, és ismétlődő és folyamatos módon fogadják tőle a tanácsokat, az intéseket, a tanításokat és a tanulságokat.

És a sikeres, Istentől megsegített khatíb, akinek Allah meggyőző stílust és erőteljes ékesszólást adott: kétségkívül mély hatást gyakorol rájuk, és talán erőteljesebb és erősebb a tanító tanítványaira gyakorolt hatásánál, és erősebb a közösségi média oldalak hatásánál; mert a khutba egy hatalmas istenszolgálathoz kapcsolódik, ami az ima; és mert az ékesen szóló, jó tanácsot adó, ékesszóló khatíb közvetlenül szól az emberekhez, miközben előttük áll, látják arc kifejezéseit, szemeinek tekintetét, így a hallás és a látás érzékszervén keresztül hat rájuk, és megérinti szívüket és elméjüket, és khutbájának teljes ideje alatt figyelmesen hallgatják, és felhozza nekik az észérveket és a hagyományból származó bizonyítékokat, amelyek által – Allah engedelmével – képes meggyőzni őket és helyesbíteni fogalmaikat.

A sikeres és Istentől megsegített khatíb az, aki a minbart a jó és a tudás terjesztésének egyik legfontosabb kapujává tette, de nem korlátozódik arra, hanem erejéhez mérten részt vesz és hozzájárul a jó és a kegyesség minden területén; bárhol is legyen a jó, ott találod őt az úttörői között, és bárhol is legyen áldozathozatal Allahért, ott találod őt az Ő katonái között.

Ez a khatíb tehát az, aki gondot fordít az Allahra való hívásra és a muszlimok javára – követve ezzel a Próféták és a Küldöttek (Allah áldása és békéje legyen velük), valamint a tudósok és az Iszlám Népeinek őszinte hívóinak példáját –, és aki törekszik a megújulásra, a vonzerőre és hallgatósága érdeklődésének felkeltésére.

Sok olyan khutbát mondó van, akikben bár megvannak a szónok alapvető kellékei, khutbájuknak mégsem volt meg a kívánt gyümölcse; ahogyan az megköveteltetik attól a szónoktól, aki az Üzenetet őszinteséggel és tiszta szívűséggel hordozza.

És minden pénteken egy olyan témával fordul hozzájuk, amely megérinti érzéseiket és szükségleteiket, és megragadja szívüket; egyetlen év leforgása alatt ötven alkalommal találkozik velük. Létezik-e hát ennél hatásosabb eszköz?

Nem csoda hát, hogy a Pénteki khutba az Iszlám egyik legnemesebb szertartása, és az Allahhoz való Szólítás, az Ő Vallásának hirdetése és az isteni érvnek az Ő szolgálói előtt való megalapozásának egyik legfontosabb színtere; amelyről az Iszlám ellenségei azt kívánják, hogy a saját vallásukban is legyen hozzá hasonló, sőt, az Iszlám ellen harcoló pártok egyik vezetője így szólt: «Ah, ha csak nekem is volnának ehhez hasonló minbarok?!»

A tudományok és a mesterségek annyiban tiszteletre méltóak, amennyiben a céljaik is azok; a

szónoklatnak pedig rendkívüli fontosságú célja van: az embereknek való útmutatás az igazságok felé, és ösztönzésük arra, ami a hasznukra válik ebben az életben, és a túlvilági életben.

A szónoklatot az uralom és a vezetés eszközei között tartják számon...

"A szónoklatnak tehát nagy a nemessége, és annak nemessége abban áll, hogy az azt gyakorló személy - értelmes, tudós és ékesszóló legyen."¹.

A Törvényhozó kötelezővé tette az imádkozó számára hogy a khutbád során - kedves khatíb testvérem - csendben és figyelmesen hallgasson téged. Allah Küldötte (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) azt mondta:

«إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَنْصِتْ، وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ، فَقَدْ لَعَنْتَ».

"Ha a Pénteki Napon, a khutba során, mikor az imám a khutba-t mondja, és te a társadnak azt mondtad: "Hallgass! Bizony értelmetlen és bűnös dolgot követtél el (laghawt)." Muttafaq 'alayhi. (Mindkét saykh, al-Bukhári és Muszlim egyetértett a hitelességében és közölték).². A „laghawta” jelentése: azaz nem részesül a Pénteki Ima jutalmában.

Sőt, az emberek számára ajánlott, hogy feléd fordítsák az arcukat; an-Nawawi, Ibn al-Mundhir és Ibn 'Abd al-Barr (Allah legyen irgalmas hozzájuk)

¹ - "A szónoklás az araboknál", Muhammad al-Khadir Huszayn: (178-179. o.).

² - Al-Bukhári jegyezte le (934) szám alatt és Muszlim (851) szám alatt.

pedig ennek ajánlottsága tekintetében a tudósok egyetértését közölték¹.

(A Könyörületes angyalai meghallgatnak téged, ezért méltasd őket illőképpen)

Elégséges megtiszteltetés és büszkeség a számodra – ó, a Pénteki ima szónoka –, hogy a Könyörületes angyalai jelen vannak nálad meghallgatni khutbáidat és intelmeidet. Allah Küldötte (Allah áldása és békéje legyen vele) mondta, amint az a két Şahīḥ (Sahih; a két Hiteles [Hagyománygyűjtemény, al-Bukhári és Muszlim munkái])-ban áll²: «Amikor eljön a Pénteki nap, a mecset minden kapujánál angyalok állnak, akik egyenként feljegyzik az érkezőket. Amikor az imám leül, abbahagyják a feljegyzést, és odamennek hallgatni az Allah-ról történő megemlékezést».

És ha ezt átérzed: felmagasztosul a khatbba értéke a szívedben, és megnő benned a buzgalom az Igazság kimondására, a megbízatás teljesítésére, az embereknek való őszinte tanácsadásra, és arra, hogy ne az emberek tetszését keresd, és ne légy velük megalkuvó.

Ugyan ki fogható hozzád - ó, áldott khatīb?

Allah kötelezővé tette az emberek számára, hogy meghallgassanak téged és csendben figyeljenek a szavaidra; olyannyira, hogy eltiltotta őket a mással

¹ - "Al-Madzsmú^{cn}": 4/ 447.

² - Al-Bukhári jegyezte le (3211) szám alatt és Muszlim (850) szám alatt.

való foglalatосkodástól, még a kavicsok forgatásától is, és a rossz elítélésétől a beszéded alatt. És azt is elrendezte, hogy az Ő angyalai is meghallgassanak téged!

Ez pedig kötelez téged arra, hogy kizárólag Allahért cselekedj, és hogy a legőszintébb tanáccsal élj a khutbáidban és intéseidben, és hogy a khutbáid célja legyen: Allah emlegetése, az emberek intése, valamint felvilágosításuk Vallásuk ügyeiről és arról, ami a javukra válik a földi életükben.

(Mi az előnyösebb: a khutba fejből mondása vagy papírról való felolvasása?)

Kétségtelen, hogy a vallási beszédet tartó papírról való olvasásának számos haszna van, és sok vallási beszédet tartó és előadó számára megfelelőbb lehet a fejből mondásnál, ami egy megfigyelhető és valós tény.

A fejből mondásnak nagy hatása van a vallási beszédet tartó átélésére és lelkesedésére, ami – kétségkívül – a hallgatóság érintettségét, lelkesedését és érzelmi reakcióját eredményezi, és fordítva.

És ismeretes, hogy ha a hallás és a látás érzéke együtt vesz részt a befogadásban, akkor az erősebb a megértésben, a hatásban és az információ meggyökerezésében, ellentétben azzal, ha csak az egyik van jelen. Ennélfogva a vallási beszédet tartó,

aki fejből beszél, szembenéz az emberekkel és a szemével szól hozzájuk, erősebb hatást gyakorol, mint az, aki papírról mondja a beszédet. Utóbbtól az emberek csak a hallás útján fogadnak be, és még ez a befogadás sem olyan erős, mint a fejből vallási beszédet tartó esetében, mivel annak hangja erősebb és sokkal inkább kölcsönhatásban áll.

És aki többször is megpróbálkozott a fejből beszéléssel, és azt tapasztalta, hogy beszéde során sokat habozik, akadozik vagy felejt, vagy erős félelmet és feszültséget érez, és nem látja, hogy ezek a dolgok enyhülnének az idő múlásával és a beszéde gyakori gyakorlásával, az inkább olvassa a beszédeket. Hiszen nem mindenkinek adatik meg a a memóriájában megőrzött beszélés képessége, és Allah, ahogyan elosztotta az emberek között az anyagi javakat, úgy osztotta el közöttük a szellemi javakat is, mint az erkölcs, a képességek, a tehetségek és a törekvések.

(Nyolc lépés, amely megkönnyíti és egyengeti az utat a sikeres khutba előadása felé)

Első: Az őszinte fohászkodás segítségért ebben, és a Magasztos Allahhoz való folyamodás őszinte szándékkal és alázatos könyörgéssel.

Második: A Magasztos Allah-ra való őszinte hagyatkozás e tekintetben, és a megfelelő Rá támaszkodás. Allah pedig olyan az Ő hívő

szolgájához, amilyennek a szolga gondolja Őt. Aki pedig Őrá hagyatkozik, annak számára Ő elégséges gyámolító, és gondoskodik mindarról, ami aggasztja és amit kér.

Harmadik: a kiemelkedő szónokok meghallgatása és tapasztalataik hasznosítása.

Negyedik: A khutba elmondása speciálisan elkülönítve; előnyösebb, ha ez a mecsetben, belső hangszórón keresztül történik, és sokkal előnyösebb, ha a minbaron (szószéken).

Ötödik: az érzelmek kimutatásának és megerősítésének a gyakorlása.

Elmélkedtem a szónoklásban, az előadásmódban és a hatásgyakorlásban sikeresek egyének legnagyobb titkain: úgy találtam, hogy a titok és az ok ebben - Allah sikeres útmutatását követően - a bennük rejlő érzelem ereje, valamint az a képességük, hogy érzéseiket részletesen, nem pedig általánosságban nyilvánítsák ki, a Saría szerinti szabályoknak megfelelően.

Hiszen az érzelem ereje az ékesszólót annak kinyilvánítására, a bölcsét pedig annak megmutatására készíti; így varázsával megragadja a szíveket, és szépségével, valamint kiválóságával rabul ejti az elméket. Az érzelemben gyengének pedig tudásának nagy része meghal érzelmének halálával, és az emberekre gyakorolt hatása elenyészik érzéseinek halálával.

„A szónoknak tehát lelkesedéssel kell telve lennie az iránt, amire hív, és hittel annak igazságában; mert ami a szívből jön, az a szívbe jut el. A szónok lelkesedésének erősebbnek kell lennie, mint a hallgatóságáé, hogy kiáradjon rájuk, és oltsa szomjukat; különben megérzik lelkének lanyhaságát, és szavainak hatása elvész.”

Szükségszerű a sok gyakorlás, a gondolatok és az érzések leírásával, az azokról saját magunkban lefolytatott beszéddel, majd azok kinyilvánításával egy szerető és kedvelt személynek.

Az érzelmek, ha fogságban tartják és elnyomják őket, kiszáradnak és elapadnak. Ám ha szabadon áramolhatnak – feltéve, hogy az a vallásjogi előírásoknak megfelelően történik –, akkor feltörnek és áradni kezdenek, és így megöntözik a lapokat írással és művekkel, a szószékeket szónoklatokkal és ékesszólással, és az embereket szeretettel és gyengédséggel.

Engedd szabadjára hát – tisztelt szónok testvér – érzéseidet és érzelmeidet; hogy életre keljen benned és másokban az élet, az alkotás, a felemelkedés, a növekedés és az irgalom szelleme.

Annak, akinek nemesek az érzései, annak megnemesbednek az erkölcsi tulajdonságai, nemessé válik a lelke, megsokasodnak a szerettei és megkevesbednek az ellenségei, nyilvánvalóvá válik az érvelése, megerősödik az ékesszólása, és hatalmassá válik a kifejezőereje.

Hatodik: jó tanács kérése egy őszinte, bölcs, tapasztalt és szeretett és kedvelt személytől, aki rámutat a hibáira, hogy elkerülje azokat; és a jó tulajdonságaira, hogy azok mellett kitartson és gyarapodjon azokban.

Hetedik: A khutba korai előkészítése.

Nyolcadik: A khutba előkészítésével és annak előadásmódjával kapcsolatos könyvek olvasása¹.

(A szorongás és a feszültség a khutba elmondásának kezdetén megszokott és természetes jelenség.)

A khutbák elmondásának kezdetén szorongást és félelmet fogsz tapasztalni, ami minden ember természetéből fakad, és előfordulhat, hogy az az érzésed támad, hogy ez az emberek rád irányuló tekintetének, valamint a tudásod gyengeségéről alkotott vélekedésednek a következménye.

A nyugtalanságodat pedig fokozhatja az az érzés, hogy az emberek ezt érzékelik és rosszallják a szónok részéről, és az is elképzelhető, hogy ez ahhoz fog elvezetni, hogy elfordulnak tőled.

Kétség sem fér hozzá, hogy: az Allahhoz való fokozott kötődésseddel, a Rá való ráhagyatkozásoddal, őszinte fohászoddal és a kitartó gyakorlással a félelem teljesen meg fog

¹ - Lásd: al-Mukhtaszár al-muffidu li-l-mu'adhdhin wa-l-imám wa-l-khatíb wa ahkám al-maszádzsid: 95. oldal, <https://islamcontent.com/ar/single-content/74839>.

szűnni, mígnem eljutsz a khutba élvezetének, valamint a Pénteki nap várásának szakaszába, hogy megízlelhesd a szónoklat gyönyörűségét.

Tehát ez nem más, mint az állhatatos türelem, amíg meg nem nyílnak az ember számára a helyes útra vezetés kincsei, és a Nagylelkű, az Adományozó - Magasztaltassék - kegyelmei és jószágai.

A kezdetekben a komoly erőfeszítésekkel járó nehézségek elviselése, hogy a végén elnyerje az ember a gyönyörűség, a megbecsültség és a boldogság bőségét és kiteljesedését.

És mondd magadban: A szorultság után megkönnyebbülés jön, és a nehézség megszűnik. A fáradtság után pihenés jön, hiszen ez csupán egy rövid ideig tartó állhatatos türelem. Légy hát állhatatosan türelmes és kitartó, hogy a szószékekre emelkedhess, és hirdethesd az Allahhoz való hívást! És Allah igazat szólt. És kinek a szava igazabb Allahénál?

(وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا)

(Ám azokat, akik a Miértünk harcolnak és buzgólkodnak - őket a Mi Útjainkra vezetjük.) [A Pók: 69; Q 29:69].

És milyen gyönyörű az, amit Qatáda (Allah könyörüljön rajta) mondott: «Ó, Ádám fia! Ha a jót csak akkor akarod megtenni, amikor lelkes vagy, akkor a lelked hajlamos a megcsömörlésre, a

lankadtságra és az unalomra. Ám a hívő az, aki erőt vesz magán, aki megerősíti magát, és aki állhatatos.»¹ Az állhatatos alatt pedig azt értjük: aki a jó cselekedetek gyakorlása során önmagát azok folyamatos végzésére kötelezi.

(A szónoklattól való túlzott félelem leküzdésének eszközei)

A félelem – különösen a kezdetekben – egy nagyon is megszokott és természetes jelenség, amint az már korábban elhangzott, sőt, pozitív hatású, hiszen segít a khutbára való gondos odafigyelésben, az arra történő felkészülésben, valamint a megfelelő szavak és jelentések kiválasztásában, továbbá megfékezi a lélek túlzott magabiztosságát, ami az emberek lebecsüléséhez és a tudományos anyag minőségének elhanyagolásához vezet.

Azonban a félelem fennmaradása minden egyes khutba során, és hosszú időn keresztül való jelenléte, negatív jelenség – ez az, amit a modern korban szociális szorongásnak neveznek –: lépéseket kell tenni a tőle való megszabadulás érdekében, amelyek a következők:

Első: az őszinte szándék a Magasztos Allah iránt, valamint a Magasztos Allah-hoz fordulás, és a

¹ - Tafszír al-Qurtubi: (1/251). És Qatáda (Allah könyörüljön rajta) hagyományát közölte Abú al-Qászim Ibn Busrán al-Baghdádi (elhunyt: 430 A.H.) az Amálih c. munkájában (1454).

gyakori fohász, hogy megadja neked a megnyugvást, és nyugalmat bocsásson le a szívedre.

Másodszor: bizonyos nyugtató hatású italok fogyasztása a khutba előtt, mint például a menta és a hozzá hasonlók, mivel ez hatással van a szorongás és a félelem csillapítására.

Harmadszor: A lélek rászoktatása a kritika meghallgatására, és az amiatt érzett öröme; hogy ez a fejlődés és az alkotás lépcsőfokává váljon, és megszűnjön a hibától való félelem.

Negyedszer: A korai érkezés, hiszen kétségtelen, hogy az a szónoklatot elmondó, aki sietve, megkésve érkezik, hogy behozza a lemaradást, fel fog zaklatódni, szíve nyugtalanná válik, és olyan szorongás és feszültség fogja el, amely még a khutba alatt is vele marad.

Ötödször: Emeld fel a fejed, hogy lásd a hallgatóságot, és időnként beszélj fejből és emlékezetedből! Még ha kezdetben nehézségekbe is ütközöl, hibákat vétesz és habozol, a papírhoz való ragaszkodásod és az, hogy nem nézel bátran a hallgatóságra, elveszi a hallgatóság lelkesedését a szavaid iránt, és fenntartja benned a minbartól való félelmet és szorongást.

Néhány szónok, aki már évek óta tart khutbákat, de nem szakad el a papírlapjától és nem néz a hallgatóságra, kijelentette, hogy minden egyes szónoklat alkalmával félelmet és szorongást érez.

Sőt, egyikük azt mondja: »Minden egyes khutbánál olyan, mintha életemben először szónokolnék, és történik mindez az aggodalomtól és a félelemtől!«

Azonban a khutba elején ne nézz az emberek arcába, mert ha megpillantasz valakit, akitől megilletődsz, zavarba jöhetsz, és az emberek rád szegeződő tekintete is megijeszthet. Inkább a fejüket nézd, anélkül, hogy rájuk vagy a szemükre összpontosítanál!

Hatodszor: A minbarra való felmenetel közben ne az esetleges negatívumokra vagy hibákra gondolj, hanem az Allah engedelmével várható pozitív eredményekre, és a khutbádból származó nagy haszonra: az embereknek nyújtott haszonra, Allah sikerére a helyesre való ösztönzés és a rossztól való eltiltás szertartásának elvégzésében, és a Hozzá való hívásra.

Hetedszer: Végezzen helyes légzést a khutba előtt, amely abból áll, hogy mély lélegzetet vesz az orrán keresztül, majd rövid ideig visszatartja a levegőt, aztán lassan kifújja. Ennek a légzésnek rendkívüli hatása van a feszültség megszüntetésében; a szakértők és az orvosok megemlítették, hogy míg a normál légzés hét-tíz liter oxigént juttat az agyba, addig a helyes légzés körülbelül hetvenöt litert. Ez csökkenti a szorongás és a feszültség hormonjainak szintjét. Ezt kipróbálták, és azt találták, hogy jelentős hatással

van a feszültség, a gond és a szorongás megszüntetésére.

A khutba alatt pedig igyekezz mély levegőt venni úgy, hogy az ne vonja magára a jelenlévők figyelmét, méghozzá úgy, hogy egy alkalmas szünetben gyorsan és bőségesen veszel levegőt a szádon vagy az orron keresztül, majd a levegővétel után folytatod a beszédet, és így cselekedj szinte minden szünetben.

(A téged érő téves kritikák legjobb megoldása.)

Ha te – ó, hitszónok testvérem – egy döntésről, amelyet hoztál, egy módszerről, amelyet elfogadtál, vagy egy útról, amelyen elindultál, alapos megfontolás, elmélkedés és a tapasztaltakkal való tanácskozás után meggyőződted, akkor ne figyelj a bírálókra és a szemrehányást tevőkre, hiszen senki sem mentesül az emberek bírálata alól, bármit is tegyen, és bármilyen magas is legyen a rangja.

És ha az ő bírálatukra figyelsz: meggyengül az elszántságod, összeszorul a szíved, és alábbhagy benned a fejlődés és az alkotás iránti vágy.

Nincs könyv, sem értekezés, sem mű, hogy ne akadna valaki, aki megszólja és bírálja.

A téged bírálókkal bánj kedvesen és tisztelettel, a legjobb módon válaszolj nekik, fogadd el tőlük az igazságot, és ne tartsd ezt méltóságodon alulinak,

még akkor sem, ha a bíráló személy a te szemedben nem számít jelentősnek.

(Intelmek a szónoknak a khutba előtt)

Neked - testvérem, a szónoklatot elmondó - a khutba előtt számos dolgot kell megtenned, amelyekkel Allah, a Magasztos után, segítséget kérsz a minbarra való fellépéshez és a khutbá-id elmondásához. Ezek közül:

Először: Tudatosítsd magadban, hogy azért méész, hogy Allah üzeneteit hirdesd, és Hozzá szólíts fel; és recitáld - időnként - a Magasztos Szavát:

﴿الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ﴾,

(Akik továbbítják Allah üzeneteit, félik Őt, és nem félnek senkitől, csak Allahtól), És - máskor - recitáld a Magasztos Szavát:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾

(Ki mondhatna szebb szót annál, mint az, aki Allah-hoz fohászkodik (és Reá szólít fel) és jót cselekszik és azt mondja: "Én bizony a muszlimok közül való vagyok.") [A Világosan megmagyaráztatott: 33; Q 41:33].

és a Magasztos Szava:

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

(Mondd (ó, Muhammad): "Ez az én utam. Allah-hoz hívok tiszta tudással és belátással, én és azok, akik követnek engem. Magasztaltassék Allah! És én

nem tartozom a társítók közé.") [József: 108; Q 12:108].

És ez még nagyobb őszinteségre, buzgalomra, a Próféta (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) példájának követésére, és a prédikáció legfőbb céljának tudatosítására ösztönöz, amelynek érdekében a Magasztos Allah elküldte Prófétáit és Küldötteit, ez pedig a Vallás hirdetése és terjesztése, és ez a legnagyobb tisztség az e világi életben.

Másodszor: Fohászkodj Allahhoz, mielőtt fellépnél a minbarra, hogy adjon neked őszinteséget, sikert és helyes útmutatást, és hogy hasznossá tegye számodra és mások számára is azt, amit mondasz. Hiszen hány szónok és beszélő van, aki nem okul abból, amit mond, és ha okul is, hamarosan elfelejti, amit mondott, különösen, ha hosszú idő telik el.

És mindig kérjed Őt, a Magasztost, hogy gondoskodjon rólad és adjon neked ékesszólást és világos kifejezőmódot.

Harmadszor: Egy sor khutba előkészítése, többnyire jóval azelőtt történik, hogy elmondanád őket, és előfordulhat, hogy az előkészítésük és elmondásuk között hónapok vagy akár évek telnek el.

Amikor felmerül benned egy téma, vagy olvasás közben egy értékes haszonra, egy figyelmedet megragadó hadíszra, vagy egy ájára bukkansz,

amelyen elgondolkodtál: azt azonnal, késedelem nélkül jegyezd le, akkor, amikor az érzelmek még élénkek, a gondolatok pedig frissek és összefüggőek. Mert ha akkor halogatnád az írást, elvesznének a gondolatok és az ötletek, és nehéz lenne visszaemlékezni azokra és felidézni őket. Ezután írd le mindazt, ami a gondolataidból fakad. Ezt követően kezd meg a tudományos anyag összegyűjtését - mindenféle erőltettség nélkül - a Koránból és a Szunnából, valamint azon tudósok megállapításaiból, akiknek az írásaival a könyveik, vagy az őket idéző művek olvasása során találkozott. Szükség esetén kutass a Maktaba Sámila-ban, vagy a világhálón.

Igen nagy figyelmet kell fordítani a Korán verseire és a prófétai hadíszokra, az Elődök mondásaira és hagyományaikra, a történelemre, valamint a kortárs istenfélő tudósok szavaira, és különösképpen az újonnan megjelent ügyekre és eseményekre.

Amit a khutba témájához kapcsolódóan találsz, azt mentsd el egy számítógépes fájlba, rendezés és pontosítás nélkül.

Mindig így járj el azokkal a témákkal és hasznos gondolatokkal, amelyek felmerülnek benned vagy utadba kerülnek. Jegyezd fel azonnal azokat a gondolatokat, amelyek feltörnek benned, kutass utána és írd róla annyit, amennyire képes vagy! Majd tedd félre, és folytasd a szokásos

olvasmányaidat. Ha pedig találsz egy hasznos gondolatot, egy áját vagy egy hadíszt, amely kapcsolódik valamelyik khutbához, amelyet már megírtál, vagy amelynek egy részét már elkészítetted, akkor fűzd hozzá.

Előfordulhat, hogy egy khutba több éven keresztül is nálad marad; add elő tanításaid, előadásaid vagy beszédeid során, hiszen eközben olyan hasznos tanulságok tárulnak majd fel előtted, amelyek korábban eszedbe sem jutottak, és emlékezni fogsz olyan dolgokra, amelyeket már elfelejtettél, így a khutba – amennyire csak lehetséges – készen és hiánytalanul fog állni, amikor a Pénteki khutba során elmondod.

Negyedszer: Juttasd el teljes egészében vagy részletekben, előadások formájában a mecsetekbe vagy a magán összejöveteleiden, amelynek célja:

a - Az információk megszilárdítása és megőrzése.

b - Annak terjesztése az emberek között, különösen azokban a mecsetekben, amelyek nincsenek közel ahhoz a mecsethez, ahol a beszédet tartod, mivel a közösséged többnyire nem nálad van jelen.

c - A téma alaposabb körüljárása, és többnyire, amikor előadod azt, a beszéd közben vagy utána olyan fontos dolgok válnak nyilvánvalóvá, amelyekről beszélni kell, vagy kérdések és tudakozódás hangzik el a hallgatóságod részéről.

Ötödik: Tartsd meg azt Pénteken, körülbelül két órával a khutba előtt, úgy, ahogyan azt a khutbában is tartanád.

Hatodszor: Ne bocsátkozz mesterkéltnél, túlzott kutatásba és felkészülésbe; hanem legfőbb gondod az legyen, hogy olyan anyagot gyűjts össze, amely elsősorban neked használ, majd pedig a hallgatóknak, azok minden rétegében.

És láttam, hogy a túlzásokba esés minden dologban ártalmas és megterhelő, és a gyakorlóját többnyire a megszakításhoz, vagy a belefásuláshoz és a lankadáshoz vezeti.

(Intelme a szónoknak a khutba során)

Több dolog is van, amit el kell végezni a khutba során, többek között:

Első: Ne erőltess az érzelmek megjátszását, sem pedig azok elrejtését, amikor a történetek, a helyzetek és a tanulságok eseményeit éled át; a szövegkörnyezetnek megfelelően inkább mutasd ki azokat arckifejezéssel, tekintetteddel és hanghordozásod változásaival.

Tudd, hogy az előadásod annál hatásosabb, minél természetesebb és kevésbé mesterkéltnél. Maradj meg tehát a természetes viselkedésednél és annál a stílusnál, amelyet a khutbán kívüli beszéd során is használsz, ügyelve a hanghordozásra és az előadásmód javítására.

A szónokok közül sokan a szónoklatukhoz a saját, megszokott stílusuktól teljesen eltérő stílust alkalmaznak, mintha úgy vélnék, hogy a szónoklásnak egyfajta rutinszerű, sajátos és egyedi stílusa lenne; ez pedig megfosztja őket a hallgatóságra gyakorolt hatástól és a szívükhöz való eljutástól.

Második: A szónoklatot ne hadard el, és ne is siess vele olyannyira, hogy a hallgató számára lehetetlenné váljon a teljes befogadás és megértés. Beszélj megfontoltan és ráérősen, tarts rövid szüneteket, amikor arra szükség van, és fordíts figyelmet a hanghordozás szintjére az adott helyzethez illő módon: emeld fel a hangod és gyorsíts a beszéden, amennyiben a helyzet azt megkívánja!

Harmadik: Pontosán határozza meg a khutba idejét, és ne nyújtsa el a szónoklatot, csak szükség esetén.

Negyedik: Amikor a khutba közben a jelenlévők részéről szabálytalanságokat látsz, gyengéden hívd fel rájuk a figyelmet; például ha azt látod, hogy valaki beszél, akkor egy általános figyelmeztetést tegyél erre a hibára.

(Intelmek a khatíbnak a khutba után)

Számos dolog van, amit a khutba után el kell végezned, közülük:

Első: Hálaadás Allahnak a khuṭba (szónoklat) megtartásához kegyelméből adott sikerért (taẖfīq).

Második: A khuṭbák meghallgatása azok elhangzása után, azzal a céllal, hogy felkutassuk a pozitívumokat azok megerősítése és megszilárdítása, valamint a negatívumokat azok elkerülése és a tőlük való távolmaradás érdekében.

És mindez:

Első: a khuṭba rangjának tisztelete, hiszen megvan a maga értéke és helyzete az Iszlámban.

Második: Tisztelet az imádkozók iránt, akik azért jöttek, hogy engedelmeskedjenek Uruknek, eleget tegyenek Teremtőjük hívásának, és szeretetből meghallgassák a te mondanivalódat.

Ugyanígy lehetséges azt egy őszinte tanácsadónak továbbadni, hogy rámutasson az abban rejlő pozitívumokra és negatívumokra.

Ugyanígy, amennyiben lehetséges annak rögzítése és terjesztése, különösen azokban az országokban, ahol kevés a vallási beszédet tartó (khuṭabá'), akkor azt hanganyag és írott formában kell terjeszteni, hogy abból okulhasson a nagyközönség, azok közül, akik nem veled végzik az imát.

Ha pedig létrehozna magának egy oldalt a közösségi médiában, valamint egy saját weboldalt is, az jó tett.

Továbbá az együttműködés azokkal a weboldalakkal, amelyek vallási beszédeket (khutba) tesznek közzé, és a beszédeinek közzététele ezeken az oldalakon; különösképpen a lefordított beszédeké, mivel ezek száma igen csekély.

(Általános tanácsok a khatíbnak és az Allah-ra felszólítónak.)

Íme – testvérem, a pénteki szónok – ezek a tanácsok, amelyek nem egyebek, mint emlékeztetők számunkra:

1(Adj jó hírt, és ne taszíts el!)

Az Allah által segített, sikeres khatíb az, aki örömhírt hirdet és nem riaszt el, elhinti az emberekben a bizakodás és a remény szellemét, eltávolítja a csüggedés és a lustaság porát, és szorgalomra és cselekvésre buzdít.

Óvakodj – szónok testvérem – attól, hogy khutbáid témái a tragédiák, a csapások és azon negatívumok körül forogjanak, amelyek minden időben és helyen előfordulhatnak; inkább szóljon pénteki szónoklataid nagy része a bizakodásról, és a ragyogó erkölcsi, viselkedésbeli és személyes példák megemlítéséről, hogy az emberek ezeket az erkölcsöket, ezt a viselkedést és ezeket a

¹ - Abú Dáwúd jegyezte le (531) szám alatt, Ibn Mádza (987) szám alatt, Ahmad (17906) szám alatt és mások; és al-Albáni hitelesnek tartotta.

személyeket példaképül és vezérfényül tekinthessék maguknak.

Ha hibát észlelsz, akkor megengedett arra figyelmeztetni és az embereket óva inteni attól, a vallás által előírt módon és a megfelelő stílusban.

¹ (Legyen a szemeid előtt a köznép, az átlagember!)

Tartsd szemed előtt – Allah oltalmazzon – a közembereket: hiszen ők a leginkább jogosultak és a legméltóbbak a te beszédeidre és intelmeidre; ahogyan a Próféta (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) mondta ‘Uthmán ibn Abí al-‘Ásznak (Allah legyen elégedett vele), amikor népének imámjává tették:

"وَأَقْتَدِ بِأَضْعَفِهِمْ".

"És igazodj a leggyengébbhez közöttük!"².

Azaz: figyelembe kell venni a leggyengébbek állapotát, legyen olyan imádkozásod, amely nem ró nehézséget rájuk; az értelmükben gyengék figyelembe vétele pedig nem bír kisebb fontossággal, mint a testükben gyengéké.

Ám ha a kiválasztottjaikkal és a szűkebb körökkel, a téged szeretőkkel és a tanítványaiddal törődsz, de a köznéppel nem: abban az esetben az számos veszélyhez fog vezetni:

¹ - "Az úton járók fokozatai az 'Egyedül Téged szolgálunk és kizárólag Hozzád fordulunk segítségért' állomásai között": (2/ 66).

² [A Gondolatok Megragadása: 67]

Az első: A szavak kiválasztásának erőltetése, a rímelő próza (asz-szadzsc) mesterkélt használata, és olyan témák választása, amelyek az ő szintjüknek felelnek meg, a köznép és a hozzájuk hasonlók túlnyomó többségét mellőzve.

A második: az egyszerű emberek megfosztása attól, ami hasznos számukra az intésekből és a társadalmi kérdések kezeléséből; mert azzal foglalkozol, ami az értelmiségieket és másokat érdekel. Ők ugyanis a tudományok finomságairól és a következtetésekről, az újról és a különlegesről szeretnének hallani, mások pedig a politikáról és a valóság kérdéseibe való túlzott belemerülésről; és ez nem lesz hasznukra sem a vallásukban, sem a világi életükben.

A harmadik: A szándék romlottsága; ahelyett, hogy az őszintén és kizárólag Allahért lenne, az a csodálódniak való megfelelés és az ő tetszésük elnyerése felé fordult.

Amikor tehát látod az emberek csodálatát a khutbá-id iránt, és azt, ahogyan versengenek, hogy jelen legyenek és meghallgassák azokat, kétségtelen, hogy tekintettel leszel rájuk, és úgy fogsz szónokolni, ami elnyeri tetszésüket.

Akkor pedig a Magasztos Allah megvonja tőled az áldást és az elfogadást, a hasznot és a jótéteményt.

Az, hogy a khutbát mondó a köznép javát tartja szem előtt, nem jelenti azt, hogy ne térhetne ki

olyan fontos kérdésekre is, amelyek talán sokuk szintjét meghaladják, és amelyekből bizonyos szakemberek – mint a tudás tanulmányozói, a tisztségviselők és a hozzájuk hasonlók – hasznot meríthetnek; de csupán a szükségletnek megfelelően.

¹ (Óvakodj az öncsodálattól vagy az emberek dicséretétől!)

Amikor a khatíb felmegy a minbarra, és látja az emberek tömegét, akik összegyűltek nála, őt keresték és hozzá jöttek, és látja közöttük a tudóst, az orvost, az időset, a bírót, a gazdagot és a tisztségviselőt: megtörténhet, hogy elfogja az önteltség, különösen, ha tudja, hogy sokan közülük miatta jöttek el. Ezért az éles elméjű khatíb-nak kötelessége, hogy menedéket kérjen Allah-nál az önteltségtől és a gőgtől, és hogy minden pénteken küzdjön önmagával, hogy megszabaduljon az önteltségtől és az önmaga előtérbe helyezésétől, és hogy az érdemet a Magasztos Allah-nak tulajdonítsa, Aki az embereket hozzá vezette.

Azt mondta némely előd: "Ha leülsz az emberek elé, légy intője a szívednek és a lelkednek (saját magadnak), és ne tévesszen meg az, hogy köréd gyűlnek; hiszen ők a külsődet figyelik, Allah pedig a bensődet."²

¹ - Muszlim jegyezte le, (2642) szám alatt.

² - Ibn Radzsab: Dzsámi^c al-^cUlúm wa-l-^cHikam című munkája: (1/84).

Törekedned kell az őszinte, tiszta szándékra a Magasztos és a Fenséges Allah iránt és a hited erősítésére, és óvakodnod kell attól, hogy elragadtasson az emberek dicsérete; hiszen az emberek közül sokan túlzásba esnek, amikor dicsérnek, te pedig jobban ismered önmagadat.

Ibn al-Dzsawzi (Allah könyörüljön rajta) mondta: "A legnagyobb megpróbáltatás a köznép dicsérete, hiszen oly sokat megtévesztett!"¹.

Nem számít hibának, ha örömmel fogadod az emberek dicséretét, akár a személyedet, akár a beszédeidet illetően, hiszen megkérdezték a Prófétát (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget): „Mi a véleményed arról a férfiról, aki jót cselekszik, és az emberek megdicsérik őt ezért?” Azt válaszolta:

«تِلْكَ عَاجِلُ بُشْرَى الْمُؤْمِنِ».

„Ez a hívő e világi örömhíre”².

"Így hát ha a hívő cselekedetét tisztán és kizárólag Allahért végzi, majd Allah a neki szóló szép dicséretet a hívők szívébe helyezi, és ő örvendezik Allah kegyelmének és az Ő irgalmának, és öröm tölti el emiatt, annak ez nem válik a kárára".

A szégyen és a bűn valójában az: ha dicséretük miatt hiúság költözik beléd, és örömet leled a

¹ - Muszlim jegyezte le, (869) szám alatt.

² - Ibn 'Áshúr: Uszúl al-Insá' wa al-Khitába című munkája: (126. o.).

saját erőfeszítésedben és munkádban, az érdemet pedig magadnak tulajdonítod, és örömöd nem Allah kegyelmében, irgalmában és nagylelkűségében rejlik, Aki a jót feléd vezérelte, megszerettette veled és könnyűvé tette számodra.

Az önteltség betegségének jellemzője: a kritikától való idegenkedés, és a tanácsoló szavának gyűlölete.

¹ (Beszélj arról, ami a hasznukra válik, úgy a vallásukban, mint a világi életükben!)

Hallasd meg azokkal, akik azért jöttek, hogy meghallgassanak, azt, ami a hasznukra válik a vallásukban és a világi életükben, és a felkészülés során kérdezd meg magadtól: Mivel leszek hasznára az embereknek a vallásukban és az erkölcsükben, amikor kilépnek a mecsetből?

És amiből nem okulnak, azt ne említsd meg.

És mi hasznuk származna abból, ha például a politika részleteiről beszélnek, vagy sokat szólnék a muszlimokat sújtó csapásokról?

És ugyan mi hasznát vennék annak, ha egy olyan témát vetek fel, amelyet – annak érzékenysége, és a nyílt beszédetől való félelmem miatt – homály fed, és így csupán olyan célzásokkal és utalásokkal élek, amelyeket kizárólag a legkiválóbbak szűk köre ért meg?

¹ - Al-Bukhári jegyezte le (3568) szám alatt és Muszlim (2493) szám alatt.

És mi haszna származik abból, ha a vezetőnek az emberek előtt adok tanácsot, akár nyíltan, akár burkoltan; a vezetőnek való nyilvános tanácsadást a jámbor elődök megtiltották, mivel az többnyire viszályt szít, és ártalmat okoz a szónoknak.

¹ (A nyugalom megőrzése a khutba során)

A szónoknak higgadtnak kell maradnia a khutba alatt, és nem szabad engednie, hogy a hév elragadja, és eltérjen a tárgytól, vagy olyasmit mondjon, amit később megbánhat. Ha a szónokon eluralkodik a hév, akkor többnyire elveszíti az összpontosítását és a szavai feletti uralmát, és a hangja oly mértékben felerősödhet, hogy az már sok hallgató számára bántóvá válik.

² (Óvakodás a khutba meghosszabbításától; túlzott elnyújtásától)

A Próféta (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) rövidre fogta a khutbát, és ugyanígy cselekedtek az ő Társai is – Allah legyen elégedett velük –, és azok, akik utánuk jöttek a Szalaf (Kegyes Elődök) közül – Allah, a Magasztos, könyörüljön rajtuk –.

Abú Wá'il (Allah könyörüljön rajta) azt mondta: ^cAmmár (Allah legyen elégedett vele) szónokolt nekünk, tömören és hatásosan. Amikor lejött, azt

¹ - "Zád al-Ma'ád fí Hady Khayr al-'Ibád" című munka: 1/409-410.

² - Ugyanott (1/386).

mondtuk: Ó, Abú al-Yaqzán! Valóban hatásosan és tömören beszéltél. Bárcsak egy kicsit hosszabbra nyújtottad volna! Ő pedig azt mondta: Én hallottam Allah Küldöttét (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) mondani:

«إِنَّ طَوْلَ صَلَاةِ الرَّجُلِ، وَقَصَرَ خُطْبَتِهِ، مِثْنَةٌ مِنْ فِقْهِهِ، فَأَطِيلُوا الصَّلَاةَ، وَأَقْصِرُوا الْخُطْبَةَ، وَإِنْ مِنَ الْبَيَانِ سِحْرًا».

"Bizony, az, hogy az ember imája hosszú, khutbája pedig rövid, a vallási hozzáértésének ismertetőjele. Ezért hosszabbítsátok meg az imát, és rövidítsétek le a khutbát, és bizony némely ékesszólás olyan, mint a varázslat."

Szavai: (tanaffaszta): azaz meghosszabbítottad a khutbát.

Szava: (ma'inna): azaz jel, (min fiqhihi): azaz abból, ami megmutatja egy férfi ismeretét és jártasságát a vallási törvénykezésben, és minden, ami valamire utal, annak a jele.

A khutba rövidsége három kiemelkedő hasznot tartalmaz:

Az első: a Szunna követése.

Második- A khutba előkészítésének könnyedsége, valamint a lelki nyugalom elérése annak előkészítése során, elmondása alatt, és befejezése után.

A szónokok közül sokan aggodalmat éreztek a khutba miatt már a Pénteki Nap hajnalától vagy azt megelőzően, és gondolatban az arra való

felkészülés foglalkoztatta őket, de amikor lerövidítették a khutbát, és nem haladták meg benne a tíz percet, minden aggodalmuk vagy annak nagy része megszűnt.

Harmadik: A hallgatók terheinek könnyítése; az emberek szinte kivétel nélkül egyetértenek abban, hogy megkönnyebbülést éreznek azzal szemben, aki rövidre fogja a khutbáját, és idegenkednek attól, aki elnyújtja azt.

A szónok és a hallgatóság számára a megfelelő idő körülbelül tíz perc és negyed óra között van; hiszen az emberek szinte egyetértenek abban, hogy a khutba rövidsége kedvesebb számukra és kevésbé megterhelő, mint a hosszúsága.

(El kell kerülni a szokatlan beszédet)

Kerüld a különös beszédet: az embereknek nincs szükségük az ilyen szavakra, és nem is származik belőle hasznuk, és meglehet, hogy a lélek (an-nafsz) csupán a maga kielégülését keresi annak emlegetésében és ismételtetésében.

A tekintélyes irodalmárok és ékesszólók óva intettek a ritka, nehezen érthető és mesterkélt beszéd használatától.

(El kell kerülni a mesterkélt, rímes beszédet)

A rímelés: „a prózai beszéd záradékainak egyazon mintára való egybecsengése”. A bölcs Törvényhozó tiltotta a mesterkélt rímelést, és

elvetették azt az irodalmárok és a szónoklat mesterei; «mert a rímelés nem mentes a szavak olyan mesterkéeltségétől, amely elzárja a hallgatók elméjét a jelentések teljes megértése elől. Ha pedig elfogadható benne a rímelés, akkor az csak az, ami természetes módon, mesterkéeltség nélkül jön létre, azaz a rímelés, amely a beszélőt keresi, nem pedig az, amelyet a beszélő keres».

Kerüld a mesterkélt rímelést; hiszen annak erőltetése fáradságossá teszi számodra a megalkotását, a hallgatók számára pedig a megértését. Azonban ha természetesen jön, szavai könnyedén peregnek a nyelveden, és érthető a hallgató számára, akkor az nem probléma.

(A megjelenés helyes voltának ápolása)

A szónok külső megjelenésének gondozása nem kevésbé fontos, mint a belső világának ápolása. A külső megjelenésének jósága vagy romlottsága nem más, mint a belső jóságának vagy romlottságának eredménye. A szónok helyes megjelenése a következőképpen valósul meg:

Az első: a ruházatának szépsége és tisztasága, túlzás vagy pazarlás nélkül.

A második: a testének szépsége annak tisztasága és jó illata, bajuszának leborotválása vagy megkurtítása, és szakállának meghagyása által.

A harmadik: Arcának szépsége, amely a jókedvében, derűs tekintetében és mosolyában

mutatkozik meg, amikor üdvözli az embereket a mecseten kívül, amikor a beszéd megtartására érkezik, és miután befejezte azt; hiszen az őszinte mosoly, a jókedvű, mosolygós arc és a barátságos, vidám természet megszeretteti az emberekkel a khaṭīb-ot (a későbbiekben: khaṭīb- a szónoklatot mondó egyén), a beszédeit és a tanácsait. Ez istenszolgálat annak, aki őszintén Allahért teszi. Ez az, ami megragadja az értelmet és a szíveket. A jókedvű, mosolygós ember cselekedetei dicséretesek, és apróbb hibái is elfogadottak. Ellentétben a komor, mogorva emberrel; ő az, akitől menedéket keresnek, és a vele való találkozáskor a szívet bánat és szorongás szállja meg.

Légy hát, szónok testvérem, derűs arckifejezésű, és látni fogod a szív megkönnyebbülését, az emberek feléd fordulását, a jó híredet közöttük, útmutatásaid és intéseid elfogadását, és azt, hogy mentséget keresnek hibáidra és botlásaidra.

A negyedik: Alázatossága és illemtudása a járásában, a minbarra (lépcsős szószék, emelvény) való felmenetelében és az azon való ülésében, valamint az emberek szép fogadása az ülés és a szónoklat alatt.

Megfigyelhető, hogy egyes szónokok, amikor leülnek a khutba előtt, olyan testtartásban ülnek, amelyből az látszik, hogy nem törődnek az emberekkel, és azzal foglalják el magukat, hogy az emberek arcát fürkészik. Amikor pedig

belekezednek a khutbába, olyan pillantásokkal néznek az emberekre, amelyek azt sugallják, hogy nem törődnek velük és közömbösek irántuk, mintha azt éreztetnék velük, hogy ők bátrak és merészek. Éles, emelt hangon szólítják meg őket, közvetlen parancsaikat és tilalmaikat intézve hozzájuk. Ezt a stílust a lelkek nem fogadják el, sőt, idegenkednek tőle.

Az ötödik: Kerülendő a szakáll szükség nélküli simogatása és érintése, valamint a túlzott körbetekintgetés, különösen a minbar-on való ülés során; mert ez csökkenti a szónok tekintélyét, vagy azt sugallja, hogy nem törődik az előtte lévőkkal.

A hatodik: A siwāk (sziwák - fogtisztító faágacska) mértékletes és illedelmes használata. Néhány szónok – Allah vezesse őket az igaz Útra – amikor belép a mecsetbe, feltűnő módon használja a sziwák-ot, és némelyikük egészen a khutba megkezdése előttig folytatja a használatát, aminek következtében a sziwák darabkái a szájában maradnak, és ezeket a maradványokat akkor távolítja el, miközben a khutbá-t mondja, ami egy visszataszító cselekedet, és azt a látszatot keltheti, hogy az illető semmibe veszi az embereket és a khutba magas rangját.

A hetedik: Ragaszkodjék a Szunnához (a Próféta (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) mindennapi cselekedetei, szavai, beleegyezései, döntései, hagyományai) a ruházatában azáltal,

hogy kerüli azt, hogy a bokája alá érjen a ruhája (iszbál), és igyekezzen a szakállát növesztetni. Mert a szónok példakép; hogyan követhetnék az emberek annak a példáját, akinek a tettei ellentmondanak a szavainak, és hogyan hathatna az emberekre annak a beszéde, akire a saját beszéde sem hatott?

A nyolcadik: A test nyugalma beszéd közben; mivel ez a lélek nyugalmának a jele.

(A khutba előkészítési idejének eltérése)

A khutba előkészítésére szánt idő: A szónok műveltségétől, tudásától és az előadandó anyagától függően változik; az anyag, a témakör pedig kétféle lehet:

Az első: tudományos jellegű, mint a jogtudományi vagy hittani kérdések és azok megalapozása. Ezeknek a rangjukhoz méltó időt kell szentelni, és nem szabad lebecsülni azokat, sem pedig csupán néhány órával a khutba előtt felkészülni belőlük.

A második: Intelmi, társadalmi vagy ehhez hasonló jellegű, akkor az elkészítésének ideje többnyire rövidebb.

Tanácsom a szónoklásban kezdő számára – aki még nem rendelkezik elegendő tapasztalattal és tudással –, hogy kezdetben merítsen az öt megelőzők khutbáiból, és az, akitől merít, annak szónoklatait három tulajdonság jellemezze:

Az első: legyen rövid, hogy az előadása ne essen nehezére.

A második: Nyelvtanilag és tudományosan helyesnek kell lennie.

A harmadik: Ne legyen mesterkélt, sem kifejezésében, sem tartalmában.

Nem kifogásolható, ha az idő múlásával módosítja vagy kiegészíti azt, amit megfelelőnek lát, majd ezt követően megpróbálja saját maga elkészíteni és megírni a khutbát, az elődök munkájából merítve.

(A hallgatóságnak szóló közvetlen parancsok elkerülése)

Kerüld – Allah oltalmazzon és vezessen téged – azokat a kifejezéseket, amelyek parancsot fogalmaznak meg a hallgatóság számára, de a beszélőre nem vonatkoznak, mint a „tegyétek” vagy a „ne tegyétek”, és használd helyettük inkább a „tegyük”, „hagyjuk” és ehhez hasonlókat. Hiszen ez a megfogalmazás az alázatodat érezteti a hallgatósággal, és azt, hogy ugyanúgy kívánod nekik a jót, ahogyan magadnak is, és hogy nem állsz felettük sem vallásosságban, sem erkölcsben.

A sikeres szónoklatot elmondó: szavait önmagához intézi, mielőtt másokhoz intézné, és önmagát inti, mielőtt másokat intene, így a khutbaiban elhangzó szavai elsősorban hozzá magához szólnak, mielőtt azokat az emberekhez

intézné. Ha így cselekszik, Allah felemeli őt, hasznossá teszi számára azt, amit mond, és növeli benne az útmutatást, az elfogadottságot és az őszinteséget.

(Mikor helyénvaló és mikor helytelen az utánzás a szónoklásban?)

Ne utánozz egy bizonyos, meghatározott szónokot stílusában vagy mondanivalójában, hiszen ami illik hozzá, nem biztos, hogy illik hozzád. Az utánzás megrontja az alkotókészségedet és a tehetségedet és adottságaidat, ezért szónokolj aszerint, amilyen képességeket, tehetséget és tudást Urad adott neked.

A tanulás kezdetén álló személy esetében: nem baj, ha másoktól merít stílust és tartalmat, azonban nem szabad, hogy pusztán másolatukká váljon, hanem inkább tegye mindezt önmaga fejlesztésének eszközévé.

(Ne keseregi a jelenlévők csekély száma miatt, és ne örvendezz a nagy számuknak!)

Tudd - Allah tegyen téged hasznossá -: hogy a lélek vágyik a hallgatók és a jelenlévők sokaságára, különösen a rokonaid és a barátaid közül. Talán kérdezősködtél a jelenlétük felől, vagy szemrehányást tettél - még ha csak a szívedben is - valamelyikük távolmaradása miatt. Ezért küzdj a

1 - "A szónoklat az araboknál", Muhammad al-Khadir Huszayn (189. o.).

lelkeddel, hogy megszabadulj ettől a betegségtől; hiszen az ő távolmaradása nem azt jelenti, hogy te gyenge vagy, hanem azért, mert ő nyugalomra és haszonra lel a másik szónoknál, vagy mert az közelebb van az otthonához, vagy más okokból.

Az igaz és őszinte khatíb: örül, ha azt hallja, hogy az emberek máshoz is járnak, és Allahhoz fohászkodik érte, hogy a helyes úton járjon és hasznos legyen, és elismeréssel beszél róla, ha jót tud felőle.

És ha látod, hogy kevesen vannak jelen nálad, és hogy az emberek elfordulnak tőled: akkor vizsgálj meg saját magadat, mert lehet, hogy a hiba benned van; vagy a stílusod gyengesége miatt, vagy az általad előadott anyag gyengesége miatt, vagy a khutba elnyújtása miatt, vagy odaadásod gyengesége miatt, vagy más egyéb okokból.

Kérj tanácsot őszinte és jó tanácsot adó testvérektől, és kérd meg őket, hogy legyenek jelen, vagy hallgassák meg a khutbádat. Kérd tőlük őszintén, hogy osszák meg veled észrevételeiket és véleményüket, és hasznos eredményekre fogsz jutni, Allah, a Magasztos engedelmével.

(Az alapos felkészülés fontossága)

Amennyiben fejből mondod el a khutbá-t: alaposan fel kell készülnöd rá, és ezt soha ne hanyagold el, még akkor sem, ha a téma

egyszerűnek és könnyűnek tűnik, és korábban már foglalkoztál vele.

A gondos felkészülés: a szónokok számára az egyik legélvezetesebb dolog, sőt, vágyakozva várják a Péntek napját, hogy előadják azt, amit előkészítettek és amin fáradoztak.

Ami pedig a felkészülés folyamatos elhanyagolását, és a mások beszédeivel való megelégedést illeti, annak számos negatívuma van, többek között:

Először is: a törekvés gyengülését, az elszántság lankadását és a lélek lealacsonyodását okozza, hiszen az ember megelégszik azzal, hogy másokat utánoz.

Másodszor: elveszi tőled a lelkesedést, az aktivitást és az élvezetet, így olyanná válik, mint egy nyomasztó teher, amelytől meg akarsz szabadulni, és ez befolyásolja a stílusodat és az emberek általi elfogadottságodat.

Harmadszor: sokan úgy érzik, hogy a szónok nem maga készítette el a khutbát, hanem mástól vette át, mégpedig azért, mert a khutba stílusa és anyaga eltér az ő stílusától és szintjétől, így a khutba nem talál elfogadásra náluk.

Negyedszer: Nem lesz hasznodra, és ha mégis, az csupán csekély haszon. Hiszen az a cselekedet, amelyben a végzője nem buzgólkodik kutatással és felkészüléssel, hamar feledésbe merül és elenyésczik.

Nem fogsz előrehaladni, nem fog növekedni a törekvésed, és nem lesz nagyobb az elszántságod; sem a tudásod nem hoz majd hasznot – kivéve, ha a Magasztos Allah úgy akarja.

Ezért, ha szemügyre veszed azt a khutbát, amelyet gondosan készítettél elő, azt fogod tapasztalni, hogy nem felejtetted el; és még ha évek múltán térsz is vissza rá, akkor is tisztában leszel annak tartalmával, mintha csak nemrég mondtad volna el.

Ami azokat a khutbákat illeti, amelyeket másoktól vettél át, azokat hamar elfelejted. Tedd próbára: térj vissza azokhoz a khutbákhoz, amelyek már négy vagy öt esztendeje hangzottak el; azt fogod tapasztalni, hogy elfelejtetted őket, vagy alig tudsz felidézni még egy csekély részt is a tartalmukból.

És az anyagának összegyűjtésében sem fogod tudni hasznosítani azt; hogy egy olyan könyv legyen belőle, amelyet hasznosítani lehet.

Törekedj a khutba gondos kidolgozására, mintha könyv formájában jelentetnéd meg: a hadíszokat vezesd vissza a forrásukig, és néhány hagyománytudós véleményére támaszkodva jelöld meg hitelességük fokát. Tüntesd fel a felhasznált hivatkozásokat és forrásokat, és ügyelj a nyelvtani, helyesírási és nyelvi helyességre!

(A központosásra való odafigyelés)

Ha a khutbát olvasod fel, ügyelj a központosásra és a megállást jelző jelekre, mint a vesszőkre és a hasonló írásjelekre, és használj saját jeleket is, amelyeknél a lélegzetvételekre tekintettel megállsz, nehogy kellemetlen helyzetbe kerülj a nem megfelelő helyeken való gyakori megállások miatt.

(A témák és a stílusok változatossá tételének fontossága)

Tedd változatossá a témakörök felvetését, és ne szorítkozz egyetlen sémára, például arra, hogy a khutbáid, azaz a szónoklataid, csupán a szívek állapotairól, vagy az Umma (az Iszlám Vallás Közössége) általános ügyeiről, és ehhez hasonlókról szóljanak. Vedd tekintetbe az emberek szükségleteit a vallásukban és a világi életükben!

Legyél nagyon változatos, hogy felébreszd az emberekben a várákozást és kíváncsiságot a szónoklataid iránt!

És ha összefüggő lánczá szerkesztetted azt össze, az nem gátolja a megszakítását szükség esetén.

Tudd meg tehát, hogy a Koránból, a hiteles Szunnából, és a nemes Társak (Allah elégedettsége rájuk) mondásaiból vett történeteknek van a legnagyobb hatása a hallgatóságra, és ezek tartalmazzák a legnagyszerűbb tanulságokat és intelmeket, valamint a legfőbb intéseket és

gyöngyszemeket. Törekedj tehát rájuk, és arra, hogy lebilincselő stílusban tárd őket elő, és meríts belőlük hasznos tanításokat és tanulságokat!

A khatbád, azaz a szónoklatod, ne nélkülözze az élethelyzetek, a történetek, a valós életből vett példák és hasonlók megemlítését; nehogy unalmassá és nehézkesé váljon.

És nagyon törekedj a történetek és események bemutatásának legideálisabb stílusára, átélve azokat lelkeddel, hogy mindez tükröződjön arcod vonásain és hangod hordozásán.

Törekedj arra, hogy megéld az emberek valóságát és osztozz a gondjaikban, nehogy te egy világban élj, ők pedig egy másikban!

(Az előadás és a hatásgyakorlás képességeinek és művészetének elsajátításának fontossága)

A khatíbnak kell mindenki másnál inkább elsajátítania a szónoklás képességeit és művészetét; hiszen a khatíbnak meg kell győznie az embereket, és meg kell ragadnia a figyelmüket, hogy elfogadják azt, amit mond nekik.

És a vallási beszédet tartó, akinek erőteljes a stílusa és remek az előadásmódja, az embereknek - többnyire - nagyobb hasznára van, mint az, aki nem jeleskedik ezekben, még ha tanultabb és magasabb rangú is.

A szónoklatot elmondónak ajánlott, hogy hallgasson az előadásmód művészetéről szóló leckéket, sőt a legjobb, ha személyesen is részt vesz rajtuk; vagy olvasson ezzel a témával foglalkozó könyveket.

És aki őszinte Allahhal, és önmagát és idejét Neki szenteli, annak Allah az Ő bőkezűségéből és kegyelméből olyasmit ad, amire nem is számított, és ami meg sem fordult a fejében. És aki azt adja Allahnak, amit Ő szeret, annak Allah többet ad annál, mint amit ő szeret. És aki alárendeli magát Allahnak, annak Allah alárendeli az Ő teremtményeit, és alárendeli neki a boldogulás, a felemelkedés és a megerősítés eszközeit.

Semmi sem áll közted és a Fenséges Úr adományai között, csupán az elhatározás őszintesége, az Allah kedvéért tanúsított erős akarat, annak elhagyása, amit szeretsz és amire vágysz, azért, amit Allah szeret és amivel elégedett, és a buzgó törekvés az Ő Vallásának és Törvényének felemelésére, még ha ez a rangod csökkenéséhez vezet is a világi emberek, a vágyaikat követők és a tisztségbirtokosok szemében.

(A megújulás alapelve)

A Magasztos Allah az embert a megújulás és a jobb felé való változás szeretetével teremtette, ezért az emberek nem maradnak meg egyetlen

állapotban, és valahányszor valami új dolog jelenik meg az életben, sietnek megszerezni azt, amikor módjukban áll.

A mai férfi már nem az, aki tíz évvel ezelőtt volt, sőt, mára megújította és jobbá változtatta életének külső jegyeit, a megélhetését, a járművét és a házat.

A pénteki ima szónoka azok közé tartozik, akiknek a leginkább szükségük van stílusuk megújítására és javítására, valamint az előadásmód és a hatásgyakorlás készségeinek fejlesztésére. Hiszen ha egyetlen, megszokott minta szerint jár el, amióta a szónoklat feladatát lekezdte és ellátja, akkor kétségtelenül nem fog a jobb és a legjobb irányába változni, sőt, inkább visszafejlődik; mivel az ember természetéből fakad, hogy az előrehaladott korral és az idősődéssel gyengül az elszántsága és a tevékenységi kedve, lelkesedése elhervad, és csökken a hatása. Ezért szüksége van arra, ami felélénkíti, és megerősíti az elszántságát és a lelkesedését, valamint fejleszti a készségeit és a módszereit, hogy felülkerekedjen a gyengeség állapotain, amelyek őt magát, az érzékeit és az elszántságát érik.

És a legtöbb szónok nem változott nyilvánvalóan, amióta a szónoklást elkezdte. Vajon ez azt jelenti, hogy már akkor elérte a tökéletességet, amikor elkezdte?

Nem!

Tehát, miért marad meg a megszokott módszerénél, anélkül, hogy fejlesztené stílusát és előadásmódját, és megtenné a helyes lépéseket a fejlődés, a megújulás és az innováció érdekében, miközben a megélhetési és világi ügyeinek javítására komoly erőfeszítéseket tett?

És hogyan is ne törekedne erre, amikor a khutba rangja a legnemesebb és legnagyobb szerűbb dolgok közé tartozik, amelyeket életében végezhet?

(Törődés a befolyásolás két eszközével: a hang és a tekintet)

A sikeres szónoknak elengedhetetlenül szüksége van e két eszköz használatára:

1 - A hang. Ez a befolyásolás legerőteljesebb eszköze, amelynek hatása a következők figyelembevételével teljeseedik ki:

a) A beszéd tónusa legyen közepes, mind erősségét, mind pedig sebességét illetően; ne legyen halk vagy lassú, hogy a hallgatókban unalmat és fásultságot keltsen, és ne is legyen hangos vagy gyors oly mértékben, hogy az zavarja őket, vagy hogy képtelenek legyenek az összpontosításra és a befogadásra.

b) - A szónoklat ne legyen monoton, mert némely szónok hangja az egész khutba alatt egyforma: ha gyenge, unalmat kelt a hallgatóságban, ha pedig erős és emelkedett, zavarja őket.

Az egyhangú beszéd mód megfosztja a hallgatókat a szónok szavaival való interakciótól; mivel nem tudják megkülönböztetni a fontos részeket a többitől. Kétségtelen, hogy a fontos és hatásos mondanivaló megkívánja a hang észrevehető felemelését a beszéd felgyorsításával, vagy éppen lehalkítását annak lelassításával.

c) - A mondatok hangsúlyának formálása a szerepüknek megfelelően: ha kérdés, akkor a kérdező módján kell elmondani, ha pedig felkiáltás, akkor a csodálkozó módján, és így tovább.

d) - Nyisd nagyobbra a szád, mint a megszokott beszéded során, mert ez segíti a hangok tiszta, jól artikulált képzését, megakadályozza azok összefolyását, és képessé tesz a hang irányítására. Kerüld azonban a túlzást, mert a száj eltúlzott kinyitása túlzott hévhez és a szónokhoz méltatlan látványhoz vezet.

e) - A szónoklatot a megszokott hangodon add elő, és ne alakíts ki a khutba számára egy különleges hangot és előadásmódot, mert ez szakadékot teremt közted és az emberek között, és elveszíted miatta a hallgatóság befolyásolásának legerősebb eszközeit.

És a rövid szünet tartása, amikor az helyénvaló: ha a szónok egy fontos gondolathoz ér, amelyet szeretne rögzíteni hallgatói elméjében, feléjük fordul, és egy pillanatra közvetlenül a szemükbe néz, anélkül, hogy bármit is mondana.

És ez a hirtelen csend nagy hatással van rájuk: felkelti a figyelmüket, és mindegyiküket figyelmessé és fogékonnyá teszi arra, ami a csendet követni fogja.

Azonban a megállásnak hosszú megszakítás nélkül, és erőlködés nélkül kell történnie.

Példa erre: ‘Alī (Ali) (Allah legyen elégedett vele) küldött a Prófétának (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) egy darab aranyat, majd ő elosztotta azt néhány társa között.

Eljött egy férfi és azt mondta: Féld Allahot, ó, Allah Küldötte! (...)

Mily vakmerő merészség az Igazmondó és Megbízhatóval szemben (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget)!

És ezért mondta Allah Küldötte (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget), csodálkozva ezen a merészségen: (...) ki engedelmeskedik Allah-nak, ha én engedetlen vagyok? Allah rám bízza a Föld népét, és ti nem bíztok bennem?)

A zárójeles rész egy rövid szünetet jelez; a helyzet ezt megkívánja, ami felkelti a hallgatóság figyelmét és kíváncsiságát az utána elhangzók iránt.

Az első mondat: (Micsoda vakmerőség az Igazmondó, a Megbízható (Allah áldja meg és adjon Neki örök üdvösséget) jogával szemben!), csodálkozást kifejező stílusban íródott, hiszen a helyzet megkövetelte, hogy csodálkozó formában fogalmazza meg.

A második mondat: (Ki engedelmeskedik Allah-nak, ha én engedetlen vagyok? Vajon Allah megbízik bennem a föld lakóit illetően, de ti nem bíztok meg bennem?), tagadó kérdés stílusában hangzott el, hiszen a helyzet megkívánta, hogy azt egy tagadó kérdés formájában fogalmazza meg.

2 - A tekintet: a tekintet elosztása a hallgatóság egészén, és a szemekkel való reagálás a mondanivalóra, a következőképpen:

a) - Enyhe jobbra és balra fordulással, a fordulás gyorsaságának és gyakoriságának túlzása nélkül; ugyanis ez különösen a szónoklatot elmondó részéről nem helyénvaló, mivel azt jelzi, hogy a szónoklatot elmondó érzelmei felülkerekednek és eluralkodnak rajta, és ez a koncentráció pontatlanságához vezethet.

b) - A szem kinyitásával vagy enyhe becsukása; a szem mozgásai a legnagyobb hatással vannak a jelenlévőkre, és olyan jelentéseket merítenek belőlük, amelyeket a nyelv talán nem is tudna szavakba önteni.

A hang és a tekintet: a szónok hallgatóságra gyakorolt hatásának két alapvető pillére, melyek nélkül elveszíti a képességét arra, hogy eljuttassa hozzájuk mondanivalóját, meggyőzze őket, és megragadja a figyelmüket, a lelkesedésüket és az aktivitásukat.

Minden szónoknak módjában áll, hogy ezeket feszélyezettség és erőltetettség nélkül, de

túlzásoktól mentesen alkalmazza. Hiszen a túlzás ebben könnyelműségről és meggondolatlanságról tanúskodik, ahogyan a túlzásba vitt méltóság és nyugalom is unalmat és csömört szül. És a dolgok legjobbika a középút.

Vannak olyan eszközök, amelyek nem illenek a Pénteki ima szónokához, többek között:

1 - A két kéz mozgatása.

2 - A köpeny vagy a turbán igazgatása, a hangosító berendezéssel való felesleges matatás, az előre- és hátramozgás és az ezekhez hasonlók.

(Ne ragaszkodj olyan meghatározott formulához, amelyet nem igazol a hiteles Szunna!)

Nem szabad ragaszkodni egy bizonyos formulához, kivéve azt, ami a hiteles Szunnából bizonyított és hiteles formában maradt fenn, nehogy azt gondolják róla, hogy az szunna; mint például az a mondás az első khuṭba végén, hogy: "Allah áldjon meg engem és titeket a Hatalmas Koránban".

Gyakran előfordul, hogy egyes szónokok ragaszkodnak egy bizonyos fohászhoz a khuṭba végén, amelytől szinte soha nem térnek el, némelyikük pedig elnyújtja ezt az ismétlődő fohászt, olyannyira, hogy sok emberben feszengést és unalmat kelt, amikor a szónok belekezd a fohászba; mivel belefáradtak annak gyakori

ismétlődésébe és abba a felsorolásszerű stílusba, amelyből hiányzik a fohásban megkívánt átélés.

(Gondot kell fordítani a betűk, a hangok képzési helyére, és arra, hogy ne mosódjanak össze).

Törekedj arra, hogy a betűket a képzési helyükről tisztán és pontosan ejtsd ki, hiszen ennek rendkívüli hatása van az ékesszólásra, a megmagyarázó világosságra és a beszéd erejére.

A szónok hibájául róható fel, ha sietve ejti ki a szavakat, úgy, hogy egy betűt vagy szót már a következővel kapcsol össze, mielőtt az első a helyére kerülne. A követendő illem pedig az, hogy a betűket kellőképpen, az előírt, helyes módon formálja meg, a szavakat pedig érthetően tagolja.

És hasonlóképpen volt a teremtmények legékesebben szólójának (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) szava.

Az Igazhívők Anyja, ʿĀʾiša (Aisha) (Allah legyen elégedett vele) azt mondta: «A Próféta (Allah áldja meg és adjon Neki örök üdvösséget) nem sietve beszélt, ahogyan ti.».

(A khutba célja, valamint a legfontosabb témakörök, amelyekkel a khatíbnak foglalkoznia kell)

Ajánlott, hogy a szónok átvezesse az embereket a világi élet világából, annak gondjaiból és

eseményeiből a Túlvilág világába és az arra való felkészülésre; és nem helyes, ha a mecset a híradás és médiafelületi reklámozás szószékévé válik, ahol a szónok politikai ügyeket érint, és olyasmibe mélyed el, ami nem válik a hallgatóság hasznára sem vallásukban, sem világi életükben.

Az Allahtól sikerre segített szónok beszédeinek többsége arról szól, ami a hitet és a Magasztos Allahhoz való kötődést növeli; ugyanis ha az emberek hite megnő, és Urukhoz való kötődésük naggyá válik, az a legnagyobb és leghatékonyabb ok arra, hogy elhagyják a bűnöket és a hitvány dolgokat.

Azon témák, amelyeket a szónoklatot elmondónak nem szabad elhanyagolnia, és amelyeket állandóan ismételnie kell:

Az Allah-ba vetett egyistenhit és az Iszlám Pillérei.

Az ima leírása és bemutatása és az alázat fontossága abban.

A fontos és meghatározott időszakokkal kapcsolatos témák, mint például a Ramadan hónap kiválóságáról és erényéről szóló beszéd, amikor annak ideje eljön.

Figyelmeztetés a megpróbáltatásokra, és az azokhoz való hozzáállás.

Óva intés az újításoktól.

Intés és figyelmeztetés a sátán cselvetésétől és kísértésének módjaitól.

Az erkölcsi és viselkedési normák, valamint a hozzájuk kapcsolódó kérdések.

A hitet és az Allah-hoz való kötődést növelő témakörök közül:

1 - Allah magasztalása az emberek lelkében az Ő Tulajdonságairól és áldásairól történő megemlékezés által.

2 - A Korán magasztalása, amely Allah Szava.

3 - A Próféta (béke legyen velük) történeteinek említése, élükön a sorukat lezáróval, a mi Prófétaunkkal, Muhammaddal (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget), valamint a nemes Társaké (Allah legyen elégedett velük).

4 - Emlékezés a Paradicsomra, annak leírásaira és a bejutásának okaira és lehetőségeire, valamint a Tűzre is.

5 - A szívbeli istenszolgálatok gondozása: az Allahra hagyatkozás, a bűnbánó odafordulás, a bűnbánat, a tiszteletteljes félelem és a mély hódolat.

A tisztelt tudós, Ibn al-Qayyim (Allah könyörüljön rajta) mondta: "Aki pedig elgondolkodik a Próféta (Allah áldja meg és adjon neki örök üdvösséget) és a Társai szónoklatain, azt találja, hogy azok teljes mértékben bemutatják az igaz vezetést és az Egyistenhitet, megemlítik az Úr - Magasztos és Fenséges Ő - Tulajdonságait, a hit egyetemes alapelveit, az Allahhoz való hívást, a Magasztos áldásait, amelyek megszerettetik Őt a

teremtményeivel, és azokat a napjait, amelyek félelemmel töltik el őket az Ő szigorával szemben, valamint a felszólítást a Rá való emlékezésre és a Neki való hálaadásra, amely megszeretteti őket Vele. Így hát megemlíti Allah nagyságát, Tulajdonságait és Neveit, ami megszeretteti Őt a teremtményeivel, és felszólítanak az Iránta való engedelmességre, a Neki való hálaadásra és a Rá való emlékezésre, ami megszeretteti őket Vele. Így a hallgatóság úgy távozik, hogy megszerették Őt, és Ő is megszerette őket.

Azután hosszú idő telt el és a prófétafény elhalványult, a törvények és a parancsolatok pedig pusztá formáságokká váltak, amelyeket valódi lényegük és céljaik figyelembevétele nélkül tartanak meg. Megadták nekik a külső formájukat, és tetszésük szerint díszítették fel azokat, így a formáságokat és szertartásokat sérthetetlen szunnáknak tették meg, miközben éppen azokat a célokat sértették meg, amelyeket nem lett volna szabad. A khutbákat teletűzdelték rímelő prózával és retorikai díszítőelemekkel, ennek következtében csökkent, sőt, teljességgel meg is szűnt a szívek részesedése belőlük, és a velük való szándék elveszett.”.

Mondta (Allah irgalmazzon neki) a khutba céljáról szóló beszédében: «A célja Allah dicsérete és magasztalása, tanúságtétel az Ő egyedülvalóságáról és Küldöttének (Allah áldja

meg és adjon neki örök üdvösséget) küldetéséről, a szolgák emlékeztetése az Ő napjaira, és figyelmeztetésük az Ő büntetésétől és haragjától. Továbbá buzdításuk arra, ami közelebb viszi őket Hozzá és az Ő Paradicsomához, és óva intésük attól, ami közelebb viszi őket az Ő haragjához és Tüzéhez. Tehát ez a célja a khutba-nak és az azért való összegyűlésnek».

A khatíbnak fel kell hívnia az emberek figyelmét a közöttük elterjedt hibákra a hitelvek, az istentiszteleti cselekedetek, az erkölcs, az emberi kapcsolatok, a megélhetés, a nevelés és ehhez hasonló terén; óvnia kell őket a viszálykodástól, és tanítania kell őket vallásuk dolgaira.

Allah a dolgok legjobb Tudója! Allah áldja meg és adjon örök üdvösséget a mi Prófétánknak, Muhammad-nak, háznépének és minden Társának.

Index

(A khutba fontossága)	3
(A Könyörületes angyalai meghallgatnak téged, ezért méltasd őket illőképpen)	7
(Mi az előnyösebb: a khutba fejből mondása vagy papírról való felolvasása?)	8
(Nyolc lépés, amely megkönnyíti és egyengeti az utat a sikeres khutba előadása felé)	9
(A szorongás és a feszültség a khutba elmondásának kezdetén megszokott és természetes jelenség.)	12
(A szónoklattól való túlzott félelem leküzdésének eszközei)	14
(A téged érő téves kritikák legjobb megoldása.)	17
(Intelmek a szónoknak a khutba előtt)	18
(Intelmek a szónoknak a khutba során)	22
(Intelmek a khatíbnak a khutba után)	23
(Általános tanácsok a khatíbnak és az Allah-ra felszólítónak.)	25
(Adj jó hírt, és ne taszíts el!)	25
(Legyen a szemeid előtt a köznép, az átlagember!)	26
(Óvakodj az öncsodálattól vagy az emberek dicséretétől!)	28
(Beszélj arról, ami a hasznukra válik, úgy a vallásukban, mint a világi életükben!)	30
(A nyugalom megőrzése a khutba során)	31
(Óvakodás a khutba meghosszabbításától; túlzott elnyújtásától)	31
(El kell kerülni a szokatlan beszédet)	33
(El kell kerülni a mesterkélt, rímes beszédet)	33
(A megjelenés helyes voltának ápolása)	34
(A khutba előkészítési idejének eltérése)	37

(A hallgatóságnak szóló közvetlen parancsok elkerülése) ..	38
(Mikor helyénvaló és mikor helytelen az utánzás a szónoklásban?).....	39
(Ne keseregj a jelenlévők csekély száma miatt, és ne örvendezz a nagy számuknak!)	39
(Az alapos felkészülés fontossága).....	40
(A központosításra való odafigyelés).....	43
(A témák és a stílusok változatossá tételének fontossága) .	43
(Az előadás és a hatásgyakorlás készségeinek és művészetének elsajátításának fontossága)	44
(A megújulás alapelve)	45
(Törődés a befolyásolás két eszközével: a hang és a tekintet)	47
(Ne ragaszkodj olyan meghatározott formulához, amelyet nem igazol a hiteles Szunna!)	51
(Gondot kell fordítani a betűk, a hangok képzési helyére, és arra, hogy ne mosódjanak össze)......	52
(A khutba célja, valamint a legfontosabb témakörök, amelyekkel a khatíbnak foglalkoznia kell)	52